

อธิบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หน้า 1.1

21 ส.ค. 2566

รายงานการวิจัย

การพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันใน

วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

The development of Cooperative Learning by Learning Together Technique for
Theories and Principle of Community Development Subject

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สุปราณี ชอบแต่ง

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ (เงินบำรุงการศึกษา)

พ.ศ. 2564

ชื่องานวิจัย	การพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน
ผู้วิจัย	อาจารย์สุปราณี ขอบแต่ง
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปี	2565

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน 3) เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาภาคปกติหลักสูตรการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 45 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า

1. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน มีค่าเท่ากับ .43 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น .43 หรือคิดเป็นร้อยละ 43.0
2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันสูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ทั้งในภาพรวมและในทุกประเด็น

เลข Bib#	1190031
วันที่	21 ส.ค. 2566
เลขเรียกหนังสือ	378.1795 ศ 45 ก

Research Title The development of Cooperative Learning by Learning Together
Technique
for Theories and Principle of Community Development

Researcher Supranee Chobthaeng

Faculty Humanities and Social Sciences

Year 2022

Abstract

The research on Development of Cooperative Learning (CL) with Collaborative Learning Group Techniques (CLGT) in the Theory and Principles Community Development Subject aims as follows: 1) To determine the effectiveness index of collaborative learning (CL) with collaborative learning group techniques (CLGT). 2) To compare CL with CLGT achievement before and after class activities . 3) To explore learners' satisfaction in CL with CLGT. The data collected in the first semester of 2020 acadrmic year from the 45 first year full time students of the Community Development Program who registered in the course 2531104 :the theory and principles of community development. These students were selected with a simple random method. Research tools include: Learning Plan, Academic Achievement and Satisfaction Assessment Test. The results indicated that : Firstly, Cooperative Learning Effectiveness Index with Collaborative Learning Group Techniques was 0.43 which indicates that the learners have increased knowledge by 0.43 or 43.0 percent. Secondly, Academic Achievement in the subject, after using collaborative learning (CL) with the co-learning group indicated with 0.001 statistically significantly higher than before class start. Thirdly, overall results indicated that students are most satisfied with collaborative learning (CL) and collaborative learning group techniques (CLGT) in the theory and community development principles subject.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสรระ ทองสามสี ที่ให้ข้อเสนอแนะ และแนะนำเพิ่มเติมทำให้งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณนักศึกษาหลักสูตรการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 1 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยใน ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ผู้เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบุชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและ ขอน้อมบูชาท่านบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้วยความรักและเมตตา

สุปราณี ชอบแต่ง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มิถุนายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
ขอบเขตการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
สมมุติฐานการวิจัย	2
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ	4
หลักการจัดการการเรียนรู้	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	25
การรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ผลการวิจัย	29
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	33
สรุปผล	33
อภิปรายผล	33

ข้อเสนอแนะ	35
บรรณานุกรม	36
ภาคผนวก	38
ประวัติผู้วิจัย	45

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน และดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน	27
4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนก่อนและ หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน	29
4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย เทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน เป็นกลุ่มวิชาแกนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2559 ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาความหมาย โครงสร้าง องค์ประกอบและลักษณะของชุมชน ความหมาย ปรัชญา หลักการและเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน แนวคิดทฤษฎีทางสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาชุมชน กลุ่มทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมกลุ่มทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม กลุ่มทฤษฎีการพัฒนาแบบผสมผสาน รวมถึงแนวคิดที่ใช้ในงานพัฒนาชุมชน แนวคิดทุนทางสังคม แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดวัฒนธรรม เป็นต้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2559)

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนวิชานี้คือลักษณะเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างกว้างประกอบกับนักศึกษาหลักสูตรการพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 1 ที่อยู่ระหว่างการปรับตัวในการเรียนและการใช้ชีวิต ระดับอุดมศึกษาส่งผลให้นักศึกษาบางคนรู้สึกเครียด วิตกกังวล ไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และไม่ชอบเรียนวิชานี้มีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและอาจมีผลเสียเกิดขึ้นต่อผลการเรียนในภาพรวมผู้วิจัยจึงตระหนักว่าการเลือกวิธีจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายบุคคลและรายกลุ่ม เกิดความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและสมาชิกของกลุ่ม มีเจตคติที่ดีและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งต่อการเรียนรู้การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาการเรียนรู้อย่างร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยที่ได้จะนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาดังกล่าวที่จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนก่อนและหลังการเรียนรู้อย่างร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติหลักสูตรการพัฒนารวมชน ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 105 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติหลักสูตรการพัฒนารวมชน ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 45 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน
ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน
2. ได้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชนก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน
3. ได้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเรียนรู้แบบร่วมมือวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ที่ทุกลักษณะ การจัดกิจกรรมกลุ่มผู้เรียนจะแบ่งหน้าที่กันทำงานกลุ่มจะได้ผลงานที่เกิดจากการทำงานของทุกคนในรายวิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน

การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

1.6 สมมุติฐานการวิจัย

1. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชน มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .5
2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนารวมชนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนรู้

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชา
ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชา ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารรายงานและรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.2 หลักการจัดการการเรียนรู้
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สิทธิพล อาจอินทร์ (2563) ได้ให้คำจำกัดความการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิก กลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกันเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการทำงาน ร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีมตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการในการ พัฒนาผู้เรียน คือ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของผู้เรียน พัฒนาความคิดของผู้เรียน เกิดเจตคติที่ดีในการ เรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคมตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับตัวใน สังคมได้ดีขึ้น

กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้ผู้เรียนทำผลงานเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งปันเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสม และการให้รางวัลกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ทักษะการเรียนรู้รายบุคคลและรายกลุ่ม เกิดความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและสมาชิกของ กลุ่ม มีเจตคติที่ดีและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งต่อการเรียนรู้ โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบ ไปด้วย

1. สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (Positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียนซึ่งอาจ ทำได้หลายวิธี คือ

- 1.1 กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (Mutual Goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน
- 1.2 การให้รางวัลรวม (Joint Rewards) เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่มได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนพิเศษอีกคนละ 5 คะแนน เป็นต้น

1.3 ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูล (Share Resources) ผู้สอนอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่านโดยแบ่งเอกสารออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (Assigned Roles) งานที่มอบหมายแต่ละงานอาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ผู้สอนอาจกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้อ่านคำถาม ผู้ตรวจสอบ ผู้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันคิดหาคำตอบและผู้จัดบันทึกคำตอบ

2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน (Face-To-Face Interaction) ให้ผู้เรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) เป็นการทำให้ผู้เรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่วิธีการจัด นักเรียนเข้ากลุ่มรวมกันแบบธรรมดาแต่เป็นการร่วมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างอย่างชัดเจน จากการที่สมาชิกแต่ละคนในทีมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้และสมาชิกทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูน การเรียนรู้ของสมาชิกในทีม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ให้ความหมายของ “การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)” สามารถสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือคือ การจัดการเรียนรู้โดยจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยที่มีความสามารถแตกต่างกันและใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ที่ได้รับมอบหมายตามหัวข้อที่กำหนดให้พร้อมนำความรู้มาสรุป สาธิต การเรียนรู้และนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันโดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ จัดหาและชี้แนะแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้ผู้สอน เลือกใช้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543) ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันโดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของนักเรียน ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน
2. ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
3. ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน
4. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน

5. ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์หรือมุมมองกว้างขึ้น
6. ช่วยการปรับตัวในสังคมดีขึ้น

ทฤษฎี แคมมณี (2553) ได้รวบรวมทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative or Collaborative Learning) ไว้ดังนี้

การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม นักการศึกษาที่สำคัญที่เผยแพร่แนวคิดการเรียนรู้แบบนี้ คือ สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และรอเจอร์ จอห์นสัน กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป มักจะไม่ให้ความสำคัญความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนหรือระหว่าง ผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่ถูกกละเลยหรือมองข้ามไป ทั้งที่มีผลการวิจัยชี้ชัดว่า ความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994: 31) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะของการแข่งขันในการศึกษาเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามเรียนให้ได้ดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้คะแนนดี ได้รับการยกย่อง หรือได้รับการตอบแทนในลักษณะต่างๆ

2. ลักษณะต่างคนต่างเรียน คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบดูแลตนเองให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น

3. ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ คือ แต่ละคนต่างรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย จอห์นสันและจอห์นสัน ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาปัจจุบันมักส่งเสริมการเรียนรู้แบบแข่งขัน ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้เรียนเคยชินกับการแข่งขันเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์มากกว่าการร่วมมือกันแก้ปัญหา ควรให้อิโการผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้ง 3 ลักษณะ โดยรู้จักใช้ลักษณะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ เพราะในชีวิตประจำวันผู้เรียนต้องเผชิญหน้ากับทั้ง 3 ลักษณะ แต่เนื่องจากการศึกษาปัจจุบันมีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบแข่งขันและรายบุคคลอยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องหันมาส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตด้วย

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางด้านสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่นๆ

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียง มีการจัดกลุ่มให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการดังนี้ (Johnson and Johnson, 1994: 31-32)

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive interdependence) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีความตระหนักว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน

ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองและในขณะเดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นๆ ด้วยเพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำได้หลายทางเช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกัน หรือให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน การให้รางวัลตามผลงานของกลุ่ม การให้งานหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำร่วมกัน การมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกันในแต่ละคน

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-face promotive interaction) การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ไว้วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในงานต่างๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องมีหน้าที่การรับผิดชอบและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่จะได้รับผลประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน

ดังนั้น กลุ่มจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงานทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม วิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ที่มีหลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้ในกลุ่มมีผู้สังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small-group skill) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะการสื่อสารและทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับและไว้วางใจกันและกัน ซึ่งครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครูหรือผู้เรียนหรือทั้งสองฝ่าย

การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับและช่วยฝึกทักษะการรู้คิด คือ สามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนที่ได้ทำไป

ผลดีและข้อจำกัดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1. ข้อดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ข้อดีของสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้แบบร่วมมือจากการเรียนของนักเรียนในกลุ่มเล็ก ซึ่งรวมถึงเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ใ้ใคร่ครวญในความหลากหลาย : นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานกับคนที่มีความหลากหลายแบบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเล็ก นักเรียนได้ค้นพบโอกาสจากการสะท้อนกลับ และการตอบกลับต่อการตอบสนองที่หลากหลายของผู้เรียนแต่ละคน นำมาซึ่งการเพิ่มคำถาม กลุ่มเล็กได้อนุญาตให้นักเรียนเพิ่มมุมมองในประเด็นที่มีฐานบนความแตกต่างด้านวัฒนธรรม จึงเป็นการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือต่อนักเรียนที่ดีกว่าการเข้าใจวัฒนธรรมอื่นๆ และการชี้มุมมองเท่านั้น

2. ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล : เมื่อมีคำถามเพิ่มขึ้น นักเรียนที่มีความแตกต่างกันจะมีการตอบสนองที่หลากหลาย อย่างน้อยนักเรียนคนหนึ่งสามารถช่วยกลุ่มในการสร้างผลผลิตที่สะท้อนกลับในพิสัยอันกว้างของมุมมอง และมีความสมบูรณ์และกว้างขวางครอบคลุม

3. การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล : นักเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้เรียนคนอื่นๆ จากการทำงานร่วมกันในกลุ่มกิจการ โครงการต่างๆ เหล่านี้สามารถช่วยเหลือเป็นการเฉพาะต่อนักเรียนที่ประสบอุปสรรคในด้านทักษะทางสังคม ซึ่งพวกเขาสามารถได้รับผลประโยชน์จากโครงสร้างการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

4. การรวมนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ : สมาชิกแต่ละคนมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มเล็ก นักเรียนมีแนวโน้มในการแสดงความเป็นเจ้าเข้าเจ้าของต่อวัสดุอุปกรณ์ และการคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์ เมื่อพวกเขาได้ทำงานเป็นทีม

5. มีโอกาสมากกว่าสำหรับการป้อนกลับส่วนบุคคล : ด้วยเหตุที่มีการแลกเปลี่ยนในนักเรียนกลุ่มเล็กมากกว่าการป้อนกลับส่วนบุคคล ที่นักเรียนได้รับเป็นส่วนตัว กับแนวคิดและการตอบสนองของหลายคน ซึ่งการป้อนกลับ ไม่สามารถพบได้ในการเรียนการสอนแบบกลุ่มใหญ่ ซึ่งมีนักเรียนหนึ่งหรือสองคนที่ได้แลกเปลี่ยนแนวคิด ส่วนนักเรียนคนอื่นๆ ในห้องเรียนได้แต่หยุดเงียบเพื่อฟัง เป็นผู้ฟังเท่านั้น

ดังนั้นเมื่อผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดีก็จะเป็นการเพิ่มความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ที่ต้องการความร่วมมือ การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำและการจัดการกับข้อขัดแย้ง ตลอดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลลัพธ์จากการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผู้เรียนว่าทั้งหมดนั้น มีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างกัน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationships) สุขภาพจิต (Psychological Health) และทักษะทางสังคม (Social Competence) การปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกัน (Promotive Interaction) และการพึ่งพาอาศัยกันทางบวก (Positive Interdependence) ซึ่งแต่ละส่วนต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน นาพาซึ่งการยอมรับต่อสัมพันธ์ภาพที่มาจากความรู้สึกของความสำเร็จซึ่งกันและกัน ความภูมิใจของทั้งสองฝ่ายในการร่วมกันทำงานและสายสัมพันธ์ที่แสดงผลลัพธ์จากความพยายามร่วมกัน

ดังนั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการในการพัฒนาผู้เรียน คือ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของผู้เรียน พัฒนาความคิดของผู้เรียน เกิดเจตคติ ที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกัน ฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคม ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น

ข้อจำกัดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ถึงแม้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนหลายประการ สถานการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือก็ไม่ได้ง่ายต่อการจัดตั้งให้มีขึ้นได้โดยง่าย ในหลายๆ สถานการณ์ ซึ่งในบางส่วนนั้นบุคคลที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นบนปัญหาต่างๆ การเรียนรู้ในการขัดขวางข้อขัดแย้ง การเรียนรู้แบบร่วมมือต้องการที่จะสอนเด็กในการทำงานได้ดีกับผู้อื่น โดยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นมาโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้วิเคราะห์และเสนอมุมมองเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในประเด็นข้อจำกัดที่พบในกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือและเสนอเทคนิคเพื่อจัดการความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่มไว้ ดังนี้

2. ข้อจำกัดในกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1. การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก บ่อยครั้งพบปัญหาที่สัมพันธ์กับความคลุมเครือของวัตถุประสงค์ และมีความคาดหวังในความรับผิดชอบต่ำ การขึ้นอยู่กับกลุ่มทำงานกลุ่มเล็ก การเรียกร้องสิทธิบางประการ เป็นการหลีกเลี่ยงการสอนกับการวิจารณ์ต่างๆ นั้น จะทำให้ไม่เห็นด้วยกับห้องเรียนในกลุ่มเล็กที่ทำให้ผู้สอนหลบหลีกความรับผิดชอบต่อผู้เรียน

2. Vicki Randall (1999 cited in Thirteen Organization 2004:6) เป็นครูผู้สอนในระดับมูลฐาน (Elementary) โรงเรียนมัธยม (High-School) และนักเรียนระดับวิทยาลัย (College -Level Students) เป็นผู้มีความรอบคอบในการต่อต้านการใช้ในทางที่ผิด และใช้บ่อยเกินไปของการทำงานเป็นกลุ่ม เนื่องจากผลประโยชน์มากมายที่ได้รับจากการเรียนรู้แบบร่วมมือ บางครั้งจึงทำให้มองไม่เห็นอุปสรรคขัดขวางต่างๆ ซึ่งจำแนกการปฏิบัติในจุดอ่อนด้านต่างๆ ดังนี้

1. การสร้างความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อการเรียนรู้ของคนอื่นๆ แต่ละคนนั้นในการผสมผสานความสามารถของคนในกลุ่ม ผลลัพธ์ที่ได้บ่อยครั้งก็คือ นักเรียนที่เก่งจะไม่สอนงานนักเรียนที่อ่อนและจะทำงานนั้นเองเป็นส่วนใหญ่

2. การส่งเสริมระดับความคิดระดับต่ำเพียงอย่างเดียว จะเป็นการปิดกั้นความคิดอันเป็น

ประโยชน์ จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์หรือความคิดระดับสูงเข้าด้วยกันในการทำงานกลุ่มเล็กนั้น บางครั้งเวลาที่ใช้ไปสำหรับภารกิจหนึ่ง ส่วนมากจะเป็นเพียงความคิดในระดับพื้นฐานเท่านั้น

3. เทคนิคเพื่อจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

นักวิชาการบางท่านได้กล่าวถึง การรวมผู้เรียนเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดปัญหา บางอย่างติดตามมาแต่ก็มองเห็นประโยชน์อันเกิดจากความร่วมมือที่จะเกิดตามมามากกว่าการเรียน โดยลำพัง บางท่านแนะนำว่า ควรถามนักเรียนว่าพวกเขาชื่นชอบการเรียนรูปแบบใด แล้วจึงจัดโครงสร้างชั้นเรียนตามรูปแบบนั้น การเสนอแนะจากกลุ่มผู้สนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเสนอ เทคนิคการจัดการความ ขัดแย้งของกลุ่ม มีการพูดถึงในประเด็นการวิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นรวมถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. การทำให้มั่นใจในการจำแนกคำถามที่ชัดเจนโดยเริ่มแรก และการเสนอคำถามอย่างไรที่สัมพันธ์กับความสนใจของนักเรียนและความสามารถ ตลอดจนเป้าหมายของการสอน
2. การลดปัญหา ข้อขัดแย้งในกลุ่มเล็กทันทีที่เขาทั้งหลายได้พบและเสนอนักเรียนว่า ทำอย่างไรในการป้องกันความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
3. การสร้างข้อควรปฏิบัติที่การเริ่มต้นของการมอบหมาย และใช้การชี้นำกระบวนการเรียนรู้ และเพื่อการประเมินงานเมื่อสิ้นสุดการทำงาน (Final Work)
4. การช่วยเหลือการสะท้อนกลับของนักเรียนในความก้าวหน้าของเขาทั้งหลายบนพื้นฐานโดยปกติ
5. การคาดหวังความเป็นเลิศ จากนักเรียนทั้งหลายและทำให้เขาทั้งหลายได้รู้ว่าผู้สอนเชื่อว่า เขาทั้งหลายและความสามารถของเขาทั้งหลายสามารถผลิตผลงานที่ดีเยี่ยมได้

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้น ย่อมมีทั้งข้อดีในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ และข้อจำกัดของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพราะเป็นการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างในหลายๆ ด้าน ซึ่งทักษะทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพัฒนาในตัวผู้เรียนแต่ละคน และหากผู้สอนได้นำเทคนิคการจัดการกับความขัดแย้งมาใช้ได้ทันท่วงที ในระยะแรกที่มีความขัดแย้งได้เกิดขึ้น ก็จะเป็นการช่วยลดอุปสรรคในการเรียนรู้ และยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย **ประเภทของกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ**

ทิสนา แชมมณี (2554) ได้แบ่งกลุ่มการเรียนรู้ที่ใช้อยู่โดยทั่วไป มี 3 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (Formal cooperative learning group) กลุ่มประเภทนี้ ครูจัดขึ้นโดยการวางแผน จัดระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการและเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้สาระต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นหลายๆ ชั่วโมงติดต่อกันหรือหลายสัปดาห์ติดต่อกัน จนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด
2. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (Informal cooperative learning group) กลุ่มประเภทนี้ครูจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่นๆ

โดยเฉพาะการสอนแบบบรรยาย ครูสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกเข้าไปเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจหรือใช้ความคิดเป็นพิเศษในสาระบางจุด

3. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างถาวร (cooperative base group) กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มการเรียนรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์การทำงาน การเรียนรู้ร่วมกันมานานจนกระทั่งเกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้น สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน ห่วงใย ช่วยเหลือกันและกันอย่างต่อเนื่อง

ในการเรียนรู้แบบร่วมมือมักจะมีกระบวนการดำเนินงานที่ต้องทำเป็นประจำ เช่น การเขียนรายงาน การเสนอผลงานกลุ่ม การตรวจงาน เป็นต้น ในการทำงานที่เป็นกิจวัตรดังกล่าว ครูควรจัดระบบระเบียบเพื่อช่วยให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการที่ใช้หรือดำเนินการเป็นกิจวัตรในการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการเรียนการสอน

ผู้สอนสามารถนำหลักการของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไปจัดการเรียนการสอนได้ โดยการพยายามจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบทั้ง 5 สัมฤทธิ์ผลโดยทั่วไปการวางแผนบทเรียนและจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน
 - 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนทั้งทางด้านความรู้และทักษะกระบวนการต่างๆ
 - 1.2 กำหนดขนาดของกลุ่ม กลุ่มควรมีขนาดเล็ก ประมาณ 3-6 คน กลุ่มขนาด 4 คนจะเป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด
 - 1.3 กำหนดองค์ประกอบของกลุ่ม หมายถึง การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มซึ่งอาจทำโดยการสุ่ม หรือการเลือกให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปกลุ่มจะต้องประกอบไปด้วยสมาชิกที่คละกันในด้านต่างๆ เช่น เพศ ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น
 - 1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีส่วนในการทำงานอย่างทั่วถึง ครูควรมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ทุกคนและบทบาทหน้าที่นั้นๆจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของงานอันเป็นจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ครูควรจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในลักษณะที่จะต้องพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกัน บทบาทหน้าที่ในการทำงานเพื่อการเรียนรู้มีจำนวนมาก เช่น บทบาทผู้นำกลุ่ม ผู้สังเกตการณ์ เลขานุการ ผู้เสนอผลงาน ผู้ตรวจสอบผลงาน เป็นต้น
 - 1.5 จัดสถานที่ให้เหมาะสมในการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์ ครูจำเป็นต้องคิดออกแบบการจัดห้องเรียนหรือสถานที่ที่จะใช้ในการเรียนรู้ให้เอื้อและสะดวกต่อการทำงานของกลุ่ม
 - 1.6 จัดสาระ วัตถุประสงค์ หรืองานที่จะให้ผู้เรียนหา วิเคราะห์สาระ งานหรือวัสดุที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และจัดแบ่งสาระหรืองานนั้นในลักษณะที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนในการช่วยกลุ่มและพึ่งพากันในการเรียนรู้
2. ด้านการสอน ครูควรมีการเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้
 - 2.1 อธิบายหรือชี้แจงเกี่ยวกับงานของกลุ่ม ครูควรอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน เหตุผล

ในการดำเนินการต่างๆ รายละเอียดของงานและขั้นตอนในการทำงาน

2.2 อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จของงานอยู่ตรงไหน งานที่คาดหวังจะมีลักษณะอย่างไร เกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดความสำเร็จของงานคืออะไร

2.3 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการของการฟังและเกื้อกูลกัน ครูควรอธิบายกฎเกณฑ์ระเบียบ กติกา บทบาทหน้าที่และระบบการให้รางวัลหรือประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับในการร่วมมือกันเรียนรู้

2.4 อธิบายวิธีการการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม

2.5 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของแต่ละคนที่ได้รับมอบหมาย เช่น การสุ่มเรียกชื่อผู้เสนองาน การทดสอบ การตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

2.6 ชี้แจงพฤติกรรมที่คาดหวัง หากครูชี้แจงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง จะช่วยให้ผู้เรียนรู้คาดหวังที่มีต่อตนเองและพยายามจะแสดงพฤติกรรมนั้น

3. ด้านการควบคุมกำกับและช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด

3.2 สังเกตการณ์การทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงาน หรือ บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ สังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของสมาชิกให้ข้อมูลป้อนกลับให้แรงเสริมและบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการทำงาน เมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ครูสามารถเข้าไปชี้แจงหรือให้ความช่วยเหลือนั้นๆ

3.4 สรุปการเรียนรู้ ครูควรให้กลุ่มสรุปประเด็นการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการประเมินผลและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ ครูประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 วิเคราะห์กระบวนการทำงานและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ครูควรจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

การดำเนินงานในด้านต่างๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยทั่วไป ซึ่งผู้สอนแต่ละคนสามารถคิดวางแผนออกแบบการเรียนการสอนของตน โดยอาศัยวิธีการและเทคนิคต่างๆ เข้ามาช่วยอย่างหลากหลายแตกต่างกันออกไป

รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ 10 รูปแบบ ดังนี้

1. การสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่ม (Group Investigations) Shlomo Sharon and Yael Sharon (1992) ได้เสนอรูปแบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ เน้นการสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสอนแบบสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่มนี้ เป็นโครงสร้างการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญของทักษะการคิดระดับสูง เช่น การวิเคราะห์และการประเมินผล ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยใช้การสืบค้นแบบร่วมมือกันเพื่อการอภิปรายเป็นกลุ่ม รวมทั้งวางแผนเพื่อผลิตโครงการของกลุ่มการสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่ม มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผู้เรียนร่วมกันเสนอหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้าจากสิ่งที่ได้เรียนไป
2. ผู้เรียนจะมีการแบ่งกลุ่มกันเอง โดยผู้เรียนจะเลือกเข้ากลุ่มตามหัวข้อที่ตนเองต้องการศึกษา มีสมาชิกกลุ่มประมาณ 4-6 คน จำนวนสมาชิกในกลุ่มของแต่ละหัวข้ออาจมีจำนวนไม่เท่ากันก็ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของหัวข้อที่จะศึกษา แต่ละกลุ่มควรมีผู้เรียนที่มีความสามารถหลากหลาย
3. ครูจะแนะนำวิธีทำงานกลุ่ม การสืบค้น การรวบรวมข้อมูลความรู้ในแต่ละหัวข้อ
4. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการศึกษาในหัวข้อของตน และแบ่งงานกันทำตามที่ได้วางแผนไว้ โดยสมาชิกแต่ละคนหรือสมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มจะเลือกหัวข้อย่อย (Subtopic) และเลือกวิธีแสวงหาคำตอบในเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเอง หลังจากนั้นสมาชิกแต่ละคนหรือแต่ละคู่จะเสนอรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานให้กลุ่มทราบโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน
5. กลุ่มจะประเมินผลงาน การทำงานและร่วมอภิปรายเกี่ยวกับรายงานของสมาชิกแต่ละคนหรือสมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มที่ได้เลือกหัวข้อย่อยไปศึกษาและรวบรวมจัดทำรายงานของกลุ่ม จากนั้นนำเสนอให้เพื่อนทั้งชั้นเรียนฟัง

2. การเรียนการสอนแบบกลุ่มแข่งขันแบบแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (Student Teams – Achievement Divisions หรือ STAD)

Robert Slavin (1990) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ STAD ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของ การเรียนแบบร่วมมือ ที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่นๆ หรือหลังจากที่ครูได้สอนผู้เรียนทั้งชั้นไปแล้วและต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ร่วมกันภายในกลุ่มสืบเนื่องจากสิ่งที่ครูได้สอนไป ซึ่งใช้ได้กับทุกวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ เป็นข้อเท็จจริง เกิดความคิดรวบยอด ค้นหาสิ่งที่มีคำตอบ ชัดเจนแน่นอน การเรียนการสอนตามรูปแบบ STAD มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูอธิบายงานที่ต้องทำในกลุ่ม ลักษณะการเรียนภายในกลุ่ม กฎกติกาข้อตกลงในการทำงานกลุ่ม ได้แก่
 - ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการช่วยเหลือกันและกันเพื่อให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้
 - งานกลุ่มเสร็จ คือ การที่สมาชิกทุกคนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นและเข้าใจในงานที่

ทำอย่างชัดเจน

- หากมีปัญหาอะไร ให้ปรึกษาหรือถามเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถามครู
- ปรึกษาและทำงานกันเรื่อยๆ ไม่รบกวนกลุ่มอื่น
- เมื่อทำงานเสร็จนั่นคือทุกคนในกลุ่มพร้อมได้รับการทดสอบหรือการประเมินจากครู

2. ครูเป็นผู้กำหนดกลุ่ม โดยผู้เรียนจะได้รับมอบหมายให้อยู่ในกลุ่มคณะพิเศษ คณะความสามารถ ในกลุ่มหนึ่งจะมีสมาชิกจำนวน 4-5 คน หรือขึ้นอยู่กับจำนวนหัวข้อที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษา

3. หลังจากที่ผู้สอนได้สอนเนื้อหาตามบทเรียนแล้ว มีการมอบหมายใบงาน/แบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยกันในกลุ่มของตนเอง และผู้เรียนต้องพยายามที่จะช่วยเหลือให้สมาชิกทุกคนเข้าใจในเนื้อหาทั้งหมดและร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบตามใบงาน แบบฝึกหัดที่ผู้เรียนแต่ละคน ได้คิดคำตอบขึ้นมา และอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง

4. มีการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนไป โดยทดสอบคะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมเป็นคะแนนของกลุ่มและหาค่าเฉลี่ย กลุ่มที่มีคะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัล (Rewards) หรือมีการประกาศผลในที่สาธารณะ เช่น บอร์ดของโรงเรียนหรือวารสารของโรงเรียน

องค์ประกอบของรูปแบบ STAD

1. การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation) เป็นการนำเสนอความคิดรวบยอดใหม่หรือบทเรียนใหม่โดยส่วนมากแล้วจะเป็นวิธีการสอนโดยตรงของผู้สอน ด้วยการบรรยาย การอภิปราย รวมไปถึงการนำเสนอแบบโสตทัศน (Audiovisual Presentation) ในการนำเสนอความคิดรวบยอดหรือบทเรียน

2. การจัดกลุ่ม (Teams) จะจัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 4-5 คน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะแบ่งแบบความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติตามกติกาการเรียนรู้แบบร่วมมือในบทบาทต่างๆ เช่น เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้สนับสนุนและเป็นผู้จัดบันทึก การแบ่งกลุ่มลักษณะนี้ จุดประสงค์หลักเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีการช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม มีการนับถือตนเองและยอมรับต่อกัน จึงทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน

3. การทดสอบ (Quiz) หลังจากที่ผู้สอนได้เสนอบทเรียนไปแล้ว 1-2 คาบ จะมีการทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยไม่เปิดโอกาสให้ปรึกษากันในระหว่างทำการทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการรับความรู้จากผู้สอนและเพื่อน

4. คะแนนพัฒนาการรายบุคคล (Individual Improvement Scores) แนวคิดหลักของการให้คะแนนแบบนี้ ก็เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุวัตถุประสงค์หรือเพื่อแสดงออกซึ่งความสามารถของตนเองให้ดีกว่าครั้งก่อน ผู้เรียนแต่ละคนก็สามารถทำคะแนนสูงสุดให้กลุ่มตนได้ด้วยวิธีนี้ นักเรียนแต่

ละคนจะมีคะแนนพื้นฐานซึ่งคิดมาจากคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลายๆ ครั้ง

5. การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team Recognition) การที่กลุ่มได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อ กลุ่มนั้นได้รับความสำเร็จเหนือกลุ่มอื่น ซึ่งจะตัดสินด้วยคะแนนที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วคิดเป็นคะแนนพัฒนานำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

3. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม คือ การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนในกลุ่มเล็กๆ คณะความสามารถและเพศ เช่นเดียวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่มแข่งขันแบบแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) โดยมีความแตกต่างกันที่การเข้าร่วมกลุ่มจะมีลักษณะถาวรกว่า โดยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่มหนึ่งๆ ต้องแข่งขันตอบคำถามกับสมาชิกของกลุ่มอื่นที่โต๊ะแข่ง (Tournament Tables) เป็นรายสัปดาห์ โดยนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์เดียวกันจะแข่งขันกันเพื่อทำคะแนนให้กลุ่มของตน

การเรียนรู้แบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม โดยให้ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกัน ซึ่งแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3-5 คน โดยสมาชิกของกลุ่มจะร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกติกาของการจัดการเรียนการสอน ช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสมาชิกทุกคนต้องพยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม

2. กำหนดให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มแข่งขันกันตอบคำถามหรือโจทย์ที่ครูเตรียมไว้ให้โดยแต่ละโต๊ะจะมีโจทย์คำถามที่มีระดับความยากง่ายไม่เหมือนกัน ตามระดับความสามารถในกลุ่มของผู้เรียนที่แข่งขันด้วยกัน

3. จะจัดการแข่งขันก็รอบก็ได้แต่ละรอบจะใช้โจทย์คำถามก็ข้อก็ได้ แต่ไม่ควรมากเกินไปปกติจะใช้เวลาในการแข่งขันรอบหนึ่งๆ ประมาณ 10 นาที การแข่งขันในแต่ละรอบจะมีการเปลี่ยนโจทย์คำถามเป็นชุดใหม่ทุกครั้ง

4. ในการแข่งขันจะมีกติกาที่ชัดเจนและเมื่อสิ้นสุดการแข่งขันในแต่ละรอบจะมีการย้ายหรือเปลี่ยนผู้เรียนไปแข่งขันยังโต๊ะอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำโจทย์ที่เหมาะสมกับความสามารถของเขามากยิ่งขึ้น

5. เมื่อแข่งขันครบทุกรอบตามที่กำหนดไว้ มีการประเมินความสำเร็จของกลุ่ม โดยการนำคะแนนที่สมาชิกไปแข่งขันมารวมเป็นคะแนนของกลุ่มและหาค่าเฉลี่ย กลุ่มที่มีคะแนนหรือค่าเฉลี่ยสูงสุดจะได้รับการยอมรับให้เป็นทีมชนะเลิศ และทีมที่ได้อันดับรองชนะเลิศลงมา หลังจากนั้นให้มีการประกาศผลการแข่งขันในที่สาธารณะ เช่น บอร์ดในชั้นเรียน บอร์ดของโรงเรียนหรือวารสารของโรงเรียน และมีการบันทึกสถิติไว้ด้วย

4. การเรียนการสอนกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI)

Robert Slavin (1990) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ การเรียนการสอนกลุ่มเพื่อน

ช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน โดยให้นักเรียนทากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถจากแบบฝึกทักษะและส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การเรียนรู้แบบการเรียนการสอนกลุ่ม เพื่อนช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคลมีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. การทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียน

2. ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่ม โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกัน ซึ่งแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน

3. มอบหมายงานให้ผู้เรียนศึกษากันเป็นคู่ๆ จะเน้นการฝึกปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนต่างศึกษา เอกสารของครูแล้วฝึกหัดทำตาม ในเวลาเรียนนักเรียนต้องมีความร่วมมือกัน นักเรียนที่เก่งจะต้องช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่อ่อน ต่างตรวจสอบงานของกันและกัน เมื่อทำงานเสร็จเรียบร้อยให้เซ็นชื่อกำกับว่าปฏิบัติงานนั้นผ่านเรียบร้อยแล้ว และทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อ จนครบทุกกิจกรรมหรือหัวข้อที่ครูกำหนดไว้และรวมตัวทำงานกลุ่มร่วมกันที่เป็นการสังเคราะห์ความรู้ทั้งหมด จากการทำที่ผู้เรียนได้ร่วมกันฝึกปฏิบัติกันในคู่ของตนมาก่อนแล้วนั่นเอง

4. ระหว่างที่ผู้เรียนช่วยกันเรียนภายในคู่และภายในกลุ่ม ครูจะใช้เวลานี้ทยอยเรียกผู้เรียน จากกลุ่มต่างๆ ที่มีความสามารถระดับใกล้เคียงกันมาครั้งละ 4-6 คน เพื่อให้ความรู้เสริม ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน

5. หลังจากที่คุณเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ได้เรียนร่วมกับเพื่อน ผ่านทุกจุดประสงค์หรือทุกกิจกรรมร่วมกันทุกคนและได้เรียนจากครูเป็นกลุ่มย่อยแล้ว เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ครูจะมีการประเมินผลสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนไปทั้งหมดโดยการทดสอบรายบุคคลและนาคะแนนการทดสอบของนักเรียน แต่ละคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

5. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC)

Stevens and Others (1987) ได้เสนอการเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานเดิมจากการมุ่งเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษา เพื่อพัฒนาทักษะสัมพันธ์ของการพูด อ่าน เขียน ไปพร้อมๆ กัน การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียน เป็นกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 4 คน

2. ภายในกลุ่ม ผู้เรียนจับคู่กัน ร่วมกันศึกษากิจกรรม ทบทวน และทดสอบไปที่ละเรื่องหรือทีละจุดประสงค์ เมื่อเรียนเสร็จเรียบร้อย จนเข้าใจทั้งคู่ดีแล้ว ให้เซ็นชื่อกำกับว่าผ่านการเรียนเรื่องนั้นหรือจุดประสงค์นั้นแล้ว จากนั้นเรียนเรื่องใหม่หรือจุดประสงค์ใหม่ จนครบตามที่ครูกำหนดไว้

3. จากนั้นให้ผู้เรียนมารวมกลุ่มกันอีกครั้ง เพื่อทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนด จนงานกลุ่มเสร็จเรียบร้อยและในขณะทำงาน สมาชิกในกลุ่มต้องปฏิบัติตามบทบาทที่ครูกำหนด เพื่อให้การ

ทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ

4. เมื่อทุกกลุ่มศึกษาทุกกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว นั่นคือ เป็นการพร้อมรับการประเมินจากครู การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน เป็นการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะ

ดังนั้น จึงไม่ควรสอนเป็นกลุ่มใหญ่ จึงได้กำหนดให้ผู้เรียนจับคู่เรียนด้วยกัน เรียนไปที่ละ กิจกรรม ทีละจุดประสงค์ย่อยทีละเรื่อง และกิจกรรมหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนเรียนเป็นคู่ นั้น จะเป็น กิจกรรมหรือเรื่องเล็กๆ เช่น กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมการศึกษาเนื้อหาสาระ ไวยากรณ์และฝึกทักษะ การเขียน ศึกษาคำศัพท์ ศึกษาความหมายของคำ สรุปเรื่องราว สกตคำ และทำกิจกรรมอิสระ ที่ให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบ กำหนดให้อ่านทุกวัน วันละประมาณ 20 นาที มีการรายงานให้ผู้ครูและปกครองเซ็นรับทราบเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน กลุ่มใดที่สมาชิกในกลุ่มมีการ รายงานการอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ ใน 1-2 สัปดาห์ จะมีการสะสมแต้มเป็นคะแนนของกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบนี้จึงมีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 เพราะการทำกิจกรรมอิสระนี้ นักเรียนต้องมีความสามารถในการอ่านพอสมควรและสามารถตัดสินใจ เลือกหนังสืออ่านตามที่ตนเองสนใจได้ ถึงแม้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการ เขียน จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษา แต่หลักการและวิธีการของ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผสมผสานการอ่านและการเขียน สามารถนำไปใช้ได้ไม่วิชาอื่นๆ ได้ที่มีจุดประสงค์เอื้อต่อการจัด กิจกรรมแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน เพราะทักษะทางภาษาถือเป็น เครื่องมือการเรียนรู้สำหรับทุกวิชาอยู่แล้ว

6. เทคนิคการต่อบทเรียน (Jigsaw) Elliot Aronson (1978) ได้เสนอเทคนิคการต่อบทเรียน ซึ่งการเรียนแบบนี้ บางทีเรียกว่าการเรียนแบบต่อชิ้นส่วนหรือการศึกษาเฉพาะส่วน การเรียนการสอน เทคนิคการต่อบทเรียน มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. เป็นวิธีการที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม คณะความสามารถและเพศ
2. ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน โดยผู้สอนให้เนื้อหา 1 เรื่องสำหรับ 1 กลุ่ม และแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้แต่ละคนในกลุ่มศึกษา เฉพาะในหัวข้อนั้นๆ คนละ 1 หัวข้อ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ได้รับ มอบหมาย สมาชิกที่อยู่ต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะร่วมกันศึกษา เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) จากนั้นนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในหัวข้อของตนเองไปเสนอแก่สมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้เพื่อนในกลุ่มได้รู้เนื้อหาครบทุกหัวข้อ

3. หลังจากจบบทเรียนแล้วมีการทดสอบรายบุคคลตามเนื้อหาทุกหัวข้อ และนำคะแนนของ สมาชิกแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

7. การเรียนด้วยกัน (Learning Together) David Johnson and Robert Johnson (1991) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนด้วยกัน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีความ คล้ายคลึงกับรูปแบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Group Investigation) ซึ่งรูปแบบการเรียน ด้วยกันนี้ จะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มคณะความสามารถ เน้นการสร้างกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมก่อนที่จะ

ทำงานร่วมกันจริง และเน้นการอภิปรายในกลุ่มว่าสมาชิกทำงานช่วยกันได้ดีเพียงใด การเรียนรู้แบบ การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยกัน มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูกำหนดงานให้นักเรียนทำ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักเรียนเคยเรียนมาก่อนกำหนด ว่าเป็นงานอะไร แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของงาน เพื่อให้นักเรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ผลงาน เอง อาจจะเป็นงานขนาดใหญ่ที่ต้องทำทั้งชั้นเรียน แต่ต้องมีการแบ่งงานกันทำในส่วนต่างๆ และนำมา รวมกันและต้องรับรู้ในงานส่วนอื่นๆ ของเพื่อนนักเรียนคนอื่นที่ทาด้วย

2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยละความสามารถ ซึ่งแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3-5 คน และทำงานตามที่ครูได้กำหนดไว้ให้ จากนั้นร่วมกันวางแผนการทำงาน มอบหมายบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน

3. งานที่ทำนั้นมีลักษณะที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน สมาชิกกลุ่มมีความ รับผิดชอบในงานส่วนของตนเอง เมื่องานในส่วนของตนเองเสร็จแล้วจะนำงานของทุกคนมารวมเป็น งานของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มทุกคน

4. มีการนำเสนอผลงานเมื่องานเสร็จสิ้นลง โดยสมาชิกกลุ่มได้ร่วมปรึกษาถึงวิธีการนำเสนอ ผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม

5. ครูเป็นผู้ประเมินผลการทำงานของกลุ่ม โดยเน้นผลงานและกระบวนการทำงาน ซึ่งมี วิธีการประเมินโดยคัดเลือกตัวแทนกลุ่มออกมาสอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้ทำและกระบวนการทำงาน ของกลุ่ม

8. การเรียนแบบ Team Interview Spencer Kagan (1992) ได้เสนอการเรียนการสอนตาม รูปแบบ การเรียนแบบ Team Interview ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีวิธีการที่น่าสนใจ เพราะ เป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้และทักษะทางสังคมแก่ผู้เรียน ฝึกการยอมรับซึ่งกันและกัน และการมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการตั้งคาถาม การสัมภาษณ์เพื่อสืบค้นข้อมูลจากตัวบุคคล รวมทั้งได้มีโอกาสฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างครบถ้วน การเรียนแบบ Team Interview มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูกำหนดเรื่องที่จะให้ผู้เรียนศึกษากันในกลุ่ม ซึ่งจำนวนของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะให้ผู้เรียนศึกษา

2. ผู้เรียนจะเลือกศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองก่อน จากนั้นจึงให้เพื่อนมาสัมภาษณ์ตน และมีการ สรุปรูปร่างทั้งหมด ซึ่งทุกคนในกลุ่มจะต้องมีความรู้ความเข้าใจครบถ้วนในเรื่องที่ศึกษาตามที่ครู กำหนด โดยรับความรู้จากกันและกันโดยการสัมภาษณ์

9. Think – Pair – Share Spencer Kagan (1992) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ Think – Pair – Share ที่มีการรวมโครงสร้างของทั้งสามขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ การเรียน ตามรูปแบบ Think – Pair – Share มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นตอนที่หนึ่ง จะเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนรายบุคคลคิดเดี่ยวๆ เกี่ยวกับคำถามของผู้สอน

2. ในขั้นตอนที่สอง จะมีการจับคู่กันคิดซึ่งมีการดูแลช่วยเหลือ ตลอดจนการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. ในขั้นตอนที่สาม ผู้เรียนคุนั้นจะมีการตอบสนองความคิดของคุณตนเองไปยังผู้อื่นๆ และเพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่ม

10. 3 By 3 By 3 Jacobs and Others (1996) ได้เสนอการเรียนการสอนตามรูปแบบ 3 By 3 By 3 ซึ่งมีลักษณะกิจกรรมที่คล้ายคลึงกับรูปแบบ Team Interview ที่ในระหว่างการสอนก็ให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามจากสิ่งที่เรียนเหมือนกัน แต่รูปแบบ 3 By 3 By 3 นั้นจะเน้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามที่สร้างสรรค์มากกว่า คือนอกเหนือจากสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ในขณะนั้น การเรียนตามรูปแบบ 3 By 3 By 3 มีลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดให้ผู้เรียนจับคู่กับเพื่อนที่นั่งข้างๆ เข้ากลุ่มกันกลุ่มละ 3 คน
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ต่างคนต่างตั้งคำถามจากสิ่งที่ได้ฟังครูอธิบายไป
3. นำคำถามของแต่ละคนมารวมพิจารณาหาคำตอบ
4. ครูสุ่มคำถามของผู้เรียนมารวมกันพิจารณาหาคำตอบ
5. คำถามบางข้อที่ผู้เรียนช่วยกันหาคำตอบไม่ได้ ครูจะหยิบยกมาอธิบายชี้แจงกับผู้เรียนทั้งชั้นเรียน

ชั้นเรียน

กระบวนการกลุ่มในการทำงาน

ในการทำงานบางอย่างไม่สามารถที่จะทำคนเดียวได้ จะต้องมีทีมงานและทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผลที่ได้ นอกจากความสำเร็จของงานแล้วยังมีประโยชน์ คือ การได้สังคมเพราะในการทำงานต้องมีการสื่อสารปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น ทั้งภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่ม ทำให้รู้จักสนิทสนมกันมากขึ้น เป็นการสร้างสังคมแห่งการทำงานที่ดี และเป็นการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน

ความหมายของกระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน แบ่งภาระหน้าที่การทำงานตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล ช่วยกันแก้ปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาาร่วมกันโดยใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ

กระบวนการกลุ่มมีความสำคัญในการทำงาน การสร้างผลงานหรือชิ้นงานและการปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานเป็นอย่างมาก เพราะว่าการที่หลายๆ บุคคลมารวมกลุ่มกันทำงานย่อมเกิดเป็นพลังซึ่งเป็นการนำพลังมาใช้ในทางที่ดีเพื่อการทำงาน ช่วยส่งเสริมศักยภาพในการทำงานของกลุ่มทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการกลุ่มในการสร้างคน สร้างงาน

1. การสร้างคน คือ ได้พลังแห่งความสามัคคีภายในกลุ่ม เกิดความผูกพันทางจิตใจเต็มใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ทำให้เกิดผู้นำในการทำงาน

2. การสร้างงาน คือ ได้งานหรือชิ้นงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพราะการระดมพลังสมองเป็นการติดต่ออาวุธทางปัญญาให้กับกลุ่มให้ช่วยกันทำงานให้เสร็จทันเวลา

แนวทางการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม

การทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งเน้นทักษะกระบวนการคิดและทักษะกระบวนการปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวกับการสร้างหรือการผลิตชิ้นงานและการซ่อมแซม ปรับปรุง แก้ไขชิ้นงานให้สามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี เพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยการยึดหลักแนวทางในการปฏิบัติงานที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. สัมพันธภาพภายในกลุ่ม โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องช่วยกันสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทุกคนมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ทุกคนมีเป้าหมายเดียวกัน ทำให้กลุ่มเข้มแข็งมีความสมบูรณ์ เพราะฉะนั้นสมาชิกภายในกลุ่มทุกคนควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1.1 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี คือ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กลุ่มมอบหมายให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบทบาทสถานการณ์นั้นๆ

1.2 เป็นผู้ประสานหรือประนีประนอม คือ ป้องกันการเกิดการขัดแย้งของสมาชิกภายในกลุ่ม

1.3 เป็นผู้อำนวยความสะดวก คือ ช่วยเหลือสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่

1.4 เป็นผู้สังเกตการณ์และให้คำติชม คือ ช่วยสังเกตการณ์กระบวนการทำงานของกลุ่มเสนอให้กลุ่มและผู้ในกลุ่มทราบเพื่อการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน

1.5 เป็นผู้ผ่อนคลายความเครียด คือ สร้างอารมณ์ที่ดี มีความสนุกสนานในงานที่ทำ ลดความเครียดและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน เช่น พูดคุยในเรื่องที่สนุกสนานผ่อนคลาย

2. ขั้นตอนการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนการทำงานดังต่อไปนี้

2.1 เลือกหัวหน้ากลุ่ม หัวหน้ากลุ่มจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่จะทำงานนั้นเป็นอย่างดี และมีความรู้ทั่วไปดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีบุคลิกภาพของการเป็นผู้นำ รู้จักการประนีประนอมเพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ จะต้องกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงานให้ชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มทราบเพื่อปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

2.3 วางแผนการทำงาน

2.4 ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ คือ สมาชิกทุกคนในกลุ่มรับรู้ถึงภาระงานและหน้าที่ของตนที่จะต้องปฏิบัติตามแผนการทำงานที่วางไว้อย่างเป็นระบบ

2.5 ประเมินผลและปรับปรุงผลงาน

3. ความสนใจในการทำงาน โดยกรมอบหมายภาระงานให้ตรงความสามารถของสมาชิกภายในกลุ่มให้ได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะของตนเอง สมาชิกทุกคนในกลุ่มควรยึดหลักการ ดังนี้

3.1 เป็นผู้ริเริ่ม คือ เป็นผู้เสนอแนวคิด วิธีการใหม่ๆ ในการทำงานเพื่อให้งานของกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3.2 เป็นผู้ให้ข้อมูล คือ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง หรือข้อสรุปต่างๆ เกี่ยวกับภาคทฤษฎีและ

ภาคปฏิบัติในการทำงาน

3.3 เป็นผู้แสวงหาข้อมูล คือ เป็นผู้ซักถามเพื่อความถูกต้องให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อประกอบการแก้ปัญหาต่อไป

3.4 เป็นผู้ชี้แจง คือ เป็นผู้พยายามให้รายละเอียดต่างๆ ของการทำงานและเชื่อมโยงความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่มให้เข้ากันเป็นอย่างดี

3.5 เป็นผู้ประเมิน คือ ประเมินความก้าวหน้าของกลุ่ม เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น การทำงานเป็นกลุ่มจึงมีความสำคัญในการทำงานเพื่อให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ กลุ่มที่มีความสามัคคี มีปฏิสัมพันธ์กัน มีความสนใจในการทำงาน มีการแบ่งงานที่เหมาะสมจะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จในการทำงาน

2.2 หลักการจัดการการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

หลักการจัดการการเรียนรู้

1. ในการจัดการการเรียนรู้การให้การเสริมแรงภายหลังการตอบสนองที่เหมาะสมของผู้เรียน จะช่วยเพิ่มอัตราการตอบสนองที่เหมาะสม นั้น
2. การเว้นระยะการเสริมแรงอย่างไม่เป็นระบบ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเสริมแรงจะช่วยให้ การตอบสนองของผู้เรียนคงทนถาวร เช่น ถ้าผู้สอนชมว่า“ดีมาก” ทุกครั้งที่ผู้เรียนตอบถูกต้องอย่าง สม่าเสมอ ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญของแรงเสริมน้อยลง ผู้สอนควรเปลี่ยนเป็นแรงเสริมแบบอื่นบ้าง เช่น ยิ้มพยักหน้าหรือบางครั้งอาจไม่ให้แรงเสริม
3. การลงโทษที่รุนแรงเกินไปผลเสียมาก ผู้เรียนอาจไม่ได้เรียนรู้หรือจำสิ่งที่เรียนได้เลยควรใช้ วิธีการงดการเสริมแรงเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น การใช้ถ้อยคำไม่สุภาพของผู้เรียน แม้ ได้บอกและตักเตือนแล้วก็ยังใช้อีก ผู้สอนควรงดการตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้น เมื่อไม่มีใคร ตอบสนอง ผู้เรียนจะหยุดพฤติกรรมนั้นไปในที่สุด

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) เป็นกรอบงานวิจัยที่จัดระบบของความรู้หรือข้อมูล และเหตุการณ์เรียนรู้ที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นการจัดระบบใหม่ของประสบการณ์เดิมที่มีมาก่อน หรือเป็น หลักการของการเกิดการเรียนรู้ที่สามารถทำการทดสอบได้ สามารถอ้างอิงถึงเหตุการณ์และ ประยุกต์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้มีพัฒนาการมาจาก ทฤษฎีจิตวิทยา ซึ่งมีการศึกษาทดลองเริ่มตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา

ทฤษฎีการเรียนรู้ (learning theory) การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การ เรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อ การเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่ มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นผู้สอน จะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

หลักการจัดการการเรียนรู้

1. การเข้าถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์สามารถช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกของความต้องการของบุคคล
2. การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานก่อน
3. ในกระบวนการจัดการการเรียนรู้ หากผู้สอนสามารถทราบได้ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความ ต้องการอยู่ในระดับใดขั้นใด ก็จะสามารถใช้ความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนนั้นเป็นแรงจูงใจช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้
4. การช่วยให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนอย่างเพียงพอการให้

อิสรภาพและเสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการรู้จักตนเองตรงตามสภาพความเป็นจริง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทัย ชุ่นใช้ และคณะ (2563) ศึกษา การพัฒนาความสามารถทางการเรียนวิชาวัดละเอียด ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเรียนมากกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ชมพูนุท เมฆเมืองทอง และคณะ (2565) ศึกษา การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 76.72/77.63 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 77.63 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อศึกษาทักษะการติดตั้งไฟฟ้าภายในอาคารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า ทักษะการติดตั้งไฟฟ้าภายในอาคารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 11.40$, S.D. = 0.28)

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.76)

ปิยะดา ลีนกลาง และคณะ (2562) ศึกษา การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหา เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL พบว่า ทักษะการแก้โจทย์ปัญหา เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.97 คิดเป็นร้อยละ 69.85 มีค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 36.15% และผลสัมฤทธิ์ของทักษะการแก้โจทย์ปัญหา เรื่องอัตราส่วน และร้อยละ หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 .

สมยศ บุญรักษ์ (2563) ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค TGT พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบร่วมมือเทคนิค TGT หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.26 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้ด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT มีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือ ข้าพเจ้ามีความพึง พอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เกมบิงโกวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.86 รองลงมาคือ ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทำให้นักเรียนฉลาดขึ้น มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มากกว่าวิชาอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติหลักสูตรการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 105 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติหลักสูตรการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 45 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 (Faul, Erdfelder, Lang, & Buchner, 2007) โดยกำหนดค่าสถิติทดสอบคือการทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กันแบบทิศทางเดียวและมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .5

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้วิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจ

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม จากนั้นจึงทดลองใช้เพื่อคำนวณค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

3.4 การรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ทดสอบก่อนเรียน

3.4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

3.4.3 ทดสอบหลังเรียน

3.4.4 ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 สถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่าสถิติทดสอบที่ นัยสำคัญทางสถิติของค่าที่และค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.)

3.5.3 การแปลผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชา 2531104 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ฟังพอใจมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ฟังพอใจมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ฟังพอใจปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

แผนการสอน

เนื้อหาหัวข้อ รายละเอียดที่ สอน/สัปดาห์ที่	เนื้อหาหัวข้อ/รายละเอียดที่สอน/ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	จำนวน ชั่วโมง	วิธีดำเนินการกิจกรรมการ/ เรียน/การสอน/สื่อที่ใช้
1-2	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา ความหมาย ลักษณะ ความเป็นมา และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม
3-4	ความหมายและลักษณะของชุมชน ความหมาย ลักษณะของชุมชน โครงสร้างทางสังคมของชุมชน สาเหตุ ของ การเกิด ชุมชน กระบวนการเกิดของชุมชน ประเภท ของชุมชน หน้าที่ของชุมชน	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม
5-6	ปรัชญาและแนวความคิดของการ พัฒนาชุมชน ความเป็นมาของการพัฒนาชุมชน ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน แนวคิด ของการพัฒนาชุมชน ความหมาย ของการพัฒนาชุมชน ลักษณะของ การพัฒนาชุมชน องค์ประกอบของ การพัฒนาชุมชน เป้าหมายของการ พัฒนาชุมชน	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม
7-8	หลักและวิธีการพัฒนาชุมชน หลักการพัฒนาชุมชน วิธีการพัฒนา ชุมชน การให้การศึกษแก่ชุมชนเพื่อ การพัฒนาชุมชน การจัดระเบียบ	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม

เนื้อหาหัวข้อ รายละเอียดที่ สอน/สัปดาห์ที่	เนื้อหาหัวข้อ/รายละเอียดที่สอน/ สอน/สัปดาห์ที่	จำนวน ชั่วโมง	วิธีดำเนินการกิจกรรมการ/ เรียน/การสอน/สื่อที่ใช้
	ชุมชน		
9	สอบกลางภาค		
10-11	กระบวนการพัฒนาชุมชน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาชุมชน ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา ชุมชน ขั้นตอนที่ 3 การจัดลำดับปัญหาและ ความต้องการของชุมชน ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนและ โครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินงานพัฒนา ชุมชน ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลงาน ขั้นตอนที่ 7 การทบทวนเพื่อแก้ไข ปัญหาและอุปสรรค	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม
12-13	ทฤษฎีสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ชุมชน ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมและ วัฒนธรรม ทฤษฎีความล่าช้าทางวัฒนธรรม ทฤษฎีก้าวหน้าทางวัฒนธรรม ทฤษฎีการขึ้นและลงของสังคม	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม ใบงาน
14-15	ทฤษฎีว่าด้วยศักยภาพของ วิวัฒนาการ ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม ทฤษฎีการกระจายทางวัฒนธรรม ทฤษฎีความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจตามลำดับขั้น ทฤษฎีภาวะความทันสมัย	6 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม ใบงาน
16	ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม	3 ชั่วโมง	บรรยาย/ออนไลน์

เนื้อหาหัวข้อ รายละเอียดที่ สอน/สัปดาห์ที่	เนื้อหาหัวข้อ/รายละเอียดที่สอน/ สอน/สัปดาห์ที่	จำนวน ชั่วโมง	วิธีดำเนินการกิจกรรมการ/ เรียน/การสอน/สื่อที่ใช้
	ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีความขัดแย้งทางสังคม ทฤษฎีการด้อยพัฒนาและการพึ่งพา		กิจกรรมการมีส่วนร่วม ใบงาน
17	สอบปลายภาค		

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชา
ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย
เทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

ตาราง 4.1 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน และดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

คนที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	คะแนน (20)	ร้อยละ	คะแนน (20)	ร้อยละ
1	10	50.0	14	70.0
2	15	75.0	18	90.0
3	16	80.0	13	65.0
4	11	55.0	13	65.0
5	12	60.0	17	85.0
6	11	55.0	15	75.0
7	9	45.0	14	70.0
8	14	70.0	16	80.0
9	11	55.0	11	55.0
10	13	65.0	16	80.0
11	12	60.0	12	60.0
12	10	50.0	8	40.0
13	11	55.0	14	70.0
14	9	45.0	12	60.0
15	8	40.0	15	75.0
16	14	70.0	14	70.0
17	14	70.0	17	85.0
18	10	50.0	15	75.0
19	10	50.0	15	75.0

คนที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	คะแนน (20)	ร้อยละ	คะแนน (20)	ร้อยละ
20	11	55.0	12	60.0
21	6	30.0	18	90.0
22	12	60.0	17	85.0
23	11	55.0	18	90.0
24	10	50.0	14	70.0
25	15	75.0	15	75.0
26	13	65.0	18	90.0
27	17	85.0	17	85.0
28	2	10.0	15	75.0
29	15	75.0	17	85.0
30	15	75.0	16	80.0
31	7	35.0	15	75.0
32	17	85.0	17	85.0
33	11	55.0	19	95.0
34	15	75.0	15	75.0
35	14	70.0	15	75.0
36	13	65.0	16	80.0
37	7	35.0	19	95.0
38	12	60.0	17	85.0
39	19	95.0	20	100.0
40	14	70.0	15	75.0
41	16	80.0	17	85.0
42	7	35.0	14	70.0
43	11	55.0	17	85.0
44	13	65.0	12	60.0
45	8	40.0	13	65.0
ค่าเฉลี่ย	11.8	59.0	15.3	76.5
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.33		2.38	
ดัชนีประสิทธิผล	.43			

จากตาราง 4.1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนรู้ เท่ากับ 11.8 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.33 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน เท่ากับ 15.3 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.38 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.5 โดยดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ .43 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น .43 หรือคิดเป็นร้อยละ 43.0

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

ตาราง 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าสถิติ ทดสอบที	นัยสำคัญ ทางสถิติ
ก่อนเรียน	11.8	3.33	2	19	-6.51	<.001
หลังเรียน	15.3	2.38	8	20		

จากตาราง 4.2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

ตาราง 4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. อาจารย์ได้ชี้แจงและสร้างความเข้าใจแก่นักศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้เกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน	4.67	.52	มากที่สุด
2. อาจารย์ได้สอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาตามศักยภาพของนักศึกษา	4.53	.55	มากที่สุด

3. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.64	.57	มากที่สุด
4. นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.67	.56	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.67	.52	มากที่สุด
6. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.73	.45	มากที่สุด
7. นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิก เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจแก้ปัญหา การยอมรับผู้อื่น	4.53	.59	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.67	.52	มากที่สุด
9. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นกันเอง	4.61	.58	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.80	.41	มากที่สุด
รวม	4.64	.38	มากที่สุด

จากตาราง 4.3 พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดในทุกประเด็น

สาเหตุที่ทำให้มีกลุ่มผู้เรียนส่วนหนึ่ง ที่ยังไม่เกิดการพัฒนาการเรียนรู้จากการใช้เทคนิคการจัดการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ซึ่งเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ดังนี้

1. ความถนัดของผู้เรียน
2. ลักษณะเฉพาะของผู้เรียน
3. เทคนิคการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน 3) เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ซึ่งสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1 สรุปผล

1. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน มีค่าเท่ากับ .43 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น .43 หรือคิดเป็นร้อยละ 43.0

2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันสูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชนและเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดในทุกประเด็น

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันสูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับความเป็นจริงทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันนั้นเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่ต่างกันไปเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ ของแต่ละคนและสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีความผูกพันกันมากขึ้นและทำให้สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิพล อัจฉินทร์ (2563) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้

แบบร่วมมือ คือ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกันเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีมตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการในการพัฒนาผู้เรียน คือ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นของผู้เรียน พัฒนาความคิดของผู้เรียน เกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคมตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้นและสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันโดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวมเพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย ชุ่นใช้ และคณะ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถทางการเรียนวิชาวัดละเอียดด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเรียนมากกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาเหตุที่ทำให้มีกลุ่มผู้เรียนส่วนหนึ่ง ที่ยังไม่เกิดการพัฒนาการเรียนรู้จากการใช้เทคนิคการจัดการการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ซึ่งเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ได้แก่ ความถนัดของผู้เรียน ลักษณะเฉพาะของผู้เรียน และเทคนิคการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วม คุณลักษณะหรือลักษณะเฉพาะ หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของบางสิ่งบางอย่างเป็นลักษณะเด่นของสิ่งนั้น ๆ ที่ปรากฏ มักจะแบ่งออกเป็นสามประเภทคือ ร่างกายหรือกายภาพ การทำงาน และการดำเนินงาน (Longman Dictionary, 2013) เช่นเดียวกับที่ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการทำงานตามความถนัดและประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึงความสามารถความถนัดทั่วไป ทักษะการทำงาน ความสนใจ ทศนคติและบุคลิกภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา เพราะเวลาจะเป็นตัวกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างเต็มที่และถ่ายทอดความรู้ได้ดี หากเวลาน้อยการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เพราะนักเรียนจะเร่งรีบเพื่อให้ทันเวลาที่กำหนด แต่ข้อดีคือ การกำหนด ระยะเวลาจำกัดทำให้นักเรียนช่วยกันทำงานแข่งกับเวลาและเกิดประสิทธิภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ผู้สอนทุกวิชาสามารถนำการพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมไป ใช้ได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของเนื้อหาสาระที่เรียนในช่วงเวลานั้นๆ เป็นสำคัญขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนรู้ว่าต้องการให้นักเรียนทำงานเป็นทีมหรือไม่

2. ควรศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ในรายวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน โดยใช้ความ ร่วมมือด้วยเทคนิคอื่นๆ เช่น เทคนิค STAD เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน
สำคัญที่สุดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. โรงพิมพ์การศาสนากรมศาสนา. กรุงเทพฯ.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. 2562. การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอห์นสัน, เดวิด ดับเบิลยู. 2546. วิธีใหม่แห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ แปลโดย มานพ
ประธรรมสาร. กรุงเทพฯ : สถาบันการแปลหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชมพูนุท เมฆเมืองทอง และคณะ. 2565. การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน วิชางานไฟฟ้าเบื้องต้น 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 6. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 6
ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2565.
- ปิยะดา ลีนกลาง และคณะ. 2562. การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหา เรื่อง อัตราส่วนและ
ร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค
STAD ร่วมกับ เทคนิค KWDL. วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา ปีที่ 2 เล่มที่ 2
(กรกฎาคม-ธันวาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2559. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2559.
http://human.skru.ac.th/data1/curriculum_file/p60.pdf.
สืบค้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563.
- สิทธิพล อัจฉินทร์. 2563. ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. ขอนแก่น : คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมยศ บุญรักษ์. 2563. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ด้วยเทคนิค TGT. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2
(พฤษภาคม-สิงหาคม 2563).

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2550. หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อุทัย ชุ่นไข่ และคณะ. 2563. การพัฒนาความสามารถทางการเรียนวิชาวัดละเอียดด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วารสารวิจัยธรรมศึกษา ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563) ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม.

Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39, 175-191.

Longman (2013). http://www.ldoceonline.com/dictionary/characteristic_1. Pearson Education Ltd.

แบบสอบถาม

การพัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในวิชาทฤษฎีและ
หลักการพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจในวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย × คำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การพัฒนาชุมชนถูกนำมาใช้ครั้งแรกที่ประเทศใด
 - รัสเซีย
 - อังกฤษ
 - ฝรั่งเศส
 - บราซิล
2. คำว่า "การพัฒนาชุมชน" หมายถึง
 - การทำให้กลุ่มคนเจริญขึ้น
 - การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญขึ้น
 - การพัฒนากลุ่มคนให้สามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญขึ้นทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
3. จุดมุ่งหมายสูงสุดของหลักการและวิธีการพัฒนาชุมชนคือข้อใด
 - ความมั่งมีของประชาชนในชุมชน
 - การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ
 - การดำรงตนอย่างมีความสุขในชุมชน
 - การพึ่งตนเองของประชาชนในชุมชน
4. ใครเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน
 - คนในชุมชน
 - กำนัน
 - ผู้ใหญ่บ้าน
 - ปลัดอำเภอ
5. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการพัฒนาชุมชน
 - ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน
 - เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน
 - มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการ

- มีลักษณะเป็นเผด็จการ
6. กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าร่วมกันในการพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอนเป็นหลักการพัฒนาชุมชนในเรื่องใด
- การมีส่วนร่วมของประชาชน
- การพึ่งพาตนเองของชุมชน
- การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- การประสานงาน
7. เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญา แนวความคิดทฤษฎีและเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน ท่านเห็นว่าการพัฒนาชุมชนนั้นเน้นอะไรมากที่สุด
- หลักการ
- บริการ
- กรรมวิธี
- ขบวนการ
8. แนวคิดของการพัฒนาชุมชนข้อใดที่นำไปสู่การพัฒนาคนโดยการให้การศึกษา
- ความต้องการของชุมชน
- การศึกษาภาคชีวิต
- การริเริ่มของประชาชน
- การช่วยเหลือตนเอง
9. ข้อใดมิใช่พื้นฐานสำคัญของการที่จะสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพัฒนาต่อไป
- การทำให้คนมีความสุข
- การทำให้คนมีคุณธรรม
- การทำให้คนมีคุณภาพ
- การทำให้คนมีความมั่งคั่ง
10. การที่สมาชิกสำนึกในตนเองว่าเป็นเจ้าของชุมชนมีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมรับผิดชอบปัญหาต่างๆ ร่วมกับคนอื่นอย่างเท่าเทียมกันและมีมิตรภาพเป็นสามัญสำนึกในเรื่องใด
- การมีจิตสำนึกชุมชน
- การมีจิตวิญญานชุมชน
- การมีภาวะผู้นำชุมชน
- การจัดการชุมชนที่ดี

11. ข้อใดมีใช้องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชน

- คนในชุมชน
- นักพัฒนาชุมชน
- สิ่งแวดล้อมในชุมชน
- เทคโนโลยี

12. การพัฒนาชุมชนโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะใช้วิธีใด

- หลักการแรงจูงใจ
- หลักการความเชื่อค่านิยม
- หลักการมีสิ่งตอบแทน
- หลักการบังคับ

13. การพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงในข้อใด

- มนุษย์
- ชุมชน
- สังคม
- สิ่งแวดล้อม

14. ชุมชนจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาจะต้องมีการค้นหาสิ่งใดก่อน

- ปัญหาและอุปสรรค
- การกำหนดนโยบาย
- การวางแผน
- ผู้นำ

15. แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนข้อใดไม่ถูกต้อง

- การพึ่งตนเองของชุมชน
- ประชาชนเป็นผู้ริเริ่มในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา
- เน้นให้ดำเนินการโดยคนและทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ
- การสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลไม่มีความจำเป็น

16. ผู้ที่ทำงานด้านพัฒนาต้องมีความเชื่อขั้นพื้นฐานคือ

- คนมีศักดิ์ศรี คนมีความสามารถ ความสามารถของคนพัฒนาได้
- คนมีศักดิ์ศรี คนมีความสามารถ คนมีความเป็นอัจฉริยะ
- คนมีศักดิ์ศรี คนมีความสามารถ คนมีจิตวิญญาณ
- คนมีจิตวิญญาณ คนมีความสามารถ คนมีความเป็นอัจฉริยะ

17. ทฤษฎีแห่งการแพร่กระจายเป็นของใคร

- Freire
- Garcia
- Misra
- Everett Roger

18. ข้อใดคือวิธีการพัฒนาชุมชน

- การให้การศึกษแก่ชุมชนและการจัดระเบียบชุมชน
- การเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้และวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- การเพิ่มพูนทักษะและวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- การให้การศึกษแก่ชุมชนและวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

19. การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จหมายถึงข้อใด

- การจัดการเรื่องใดหรือกิจกรรมใดให้เสร็จสิ้นไปที่เดียว
- การดำเนินงานการวางแผนโครงการโดยเร็ว
- การพัฒนาโดยดำเนินการพร้อมกันไปในทุกๆ ด้าน
- การดำเนินการโดยได้รับการพัฒนาจากภาครัฐทุกด้าน

20. ข้อใดมิใช่วัตถุประสงค์ของการจัดระเบียบชุมชน

- พัฒนาความสามารถของบุคคลและกลุ่มในชุมชน
- รวมพลังหรือศักยภาพของชุมชน
- คนในชุมชนจะมีความรักและสามัคคีกัน
- คนในชุมชนอพยพย้ายถิ่นไปพื้นที่ปลายทางที่มีความปลอดภัยและการเมืองสงบ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน

คำชี้แจง ให้เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษา

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	อาจารย์ได้ชี้แจงและสร้างความเข้าใจแก่นักศึกษาเกี่ยวกับจุดประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้เกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนชัดเจน					
2	อาจารย์ได้สอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาตามศักยภาพของนักศึกษา					
3	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและกลุ่ม					
4	นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน					
5	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
6	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
7	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้					
8	นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิก เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจแก้ปัญหา การยอมรับผู้อื่น					
9	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
10	การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นกันเอง					